

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre . . . 12 korona
Félévre . . . 6 korona
Negyedévre . . 3 korona
Egyes szám ára 12 fillér

MEGJELENIK VASÁRNAP
ÉS CSÜTÖRTÖK REGGEL

HATÁRŐR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

□ □ Ujvidék, □ □
Petőfi-utca 47. szám,

ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények küldendők.

Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

A budapesti szobrokról.

Irta: dr. Bognár Oszkár.

Ha Budapestre menet sétát teszünk a mindegyre szépülő fővárosunkban, a hatalmas, forgalmas utcákon, monumentális épületeken és diszes tereken kívül nem csekély gyönyörűséget szolgáltatnak a nevezetességek közt a szobrok. — Bár művészi szempontból egyet és más lehet e szobrok ellen felhozni, de nagyjában és egészében mégis lebilincselik a szemet: az impozáns Andrassy lovaszobor, a Vörösmarty szobor, Deák, Eötvös stb. szobrok.

Abban a szemléletben azonban, aki a szobrot a művészet mellett a történelem szemüvegén keresztül is nézi, — fájdalom ébred, mert Budapesten éppen azoknak a fényes történelmi alakoknak szobrai hiányoznak, a kik legjobban bele vannak vésvé a nemzet szívébe és akiknek neve aranybetűkkel van a történelmünkben felírva.

Feleljenek az illetékesek — és ez vád is egyszersmind:

Miért nincs Budapesten még mindig Kossuth Lajosnak szobra?

Miért nincs az ország fővárosában II. Rákóczi Ferencnek szobra?

Miért nem áll még mindig az aradi vértanuk emléke és Batthyány Lajosnak szobra? — Avagy talán ezek kisebb, jelentéktelenebb emberek voltak, mint a labanc Pálffy János gróf, aki a császár nevében és javára kötötte meg a szatmári békét, vagy mint Savoyai Eugen, a császári hadvezér? Mit várhatunk az utókortól, — ha mi, a kik a multhoz közelebb esünk, nem teszünk eleget kötelességünknek?

Tán mondanunk sem kell, nem akar ez kicsinyítése lenni azoknak, kiknek kiválóságát érc vagy márvány hirdeti, de konstatáljuk, hogy nem az érdem, nagyság döntött eddig, hogy kinek emléke örökítették meg, hanem a nagy politika és az uralkodó család iránti kedveskedés.

Ime, Kossuth Lajos, Rákóczi Ferenc, kik a közért mindenüket feláldozták, évtizedek, sőt évszázadok óta nem kaptak szobrot!

Mikor úgy végignézzük a fővárosi szobrokat, azt hinné az ember, hogy a nemzet az aulikus, dinasztikus politikáért rajong, mert hiszen ennek a politikának vezéralakjai vannak szobrokban megörökítve. — Eltekintve a kis budai hon-

védoszobortól és a miniatűr Petőfi szobortól, — bizony a város minden részében — a dinasztikus politika támogatóinak alakjai láthatók. — Még a szobrok méretei is erről tesznek tanúságot. Impozáns nagyságu és kivitelű Andrassy lovaszobor, Deák Ferenc szobra, — de parányi a Petőfi szobor és a honvéd szobor. — A Petőfi szobor hozzá még egy kicsike, csunya térre van beállítva, hogy szinte kellemetlen benyomást kelt.

E cikk megírására az adta meg az inspirációt, hogy egyik fővárosi lap tüzzel-vassal gyűjt Tisza Kálmán szobrára. Allandó rovat, a lap legszembe-ötlobb helyén hívja fel az olvasó figyelmét az adakozásra. — Nézzünk körül a magyar sajtóban. Van-e vajjon olyan lap, a melyik állandóan napirenden tartaná a Kossuth, Rákóczi, Jókai, aradi vértanú szobor ügyét?

Egyáltalán nem látjuk be és nem értjük, hogy mi szükség van Tisza Kálmán szobrára és különösen azt, hogy miért oly sürgős! Hiszen Tisza Kálmán karrierjének alapját azzal vetette meg, hogy mikor már a függetlenségi eszmék hirdetésével magának az országban nagy nagy tekintélyt és prestige-t szerzett, akkor ezt a hatalmas erkölcsi tőkét arra használta fel, hogy a saját egyéni ambícióinak kiélegetése végett az aulikus politika hívének csapott fel.

Ilyen politikust akarnak a nemzet elé, mint követendő ideált odaállítani! Bocsánatot kérünk az ellenvéleményünkért, — megengedjük azt is, hogy Tisza Kálmán az ő egyéni érdekeit tekintve, jól is cselekedett, — de eszményképnek, követendő példának az ő köpenyegforgatása nem szolgálhat. Reméljük, hogy Magyarország legtöbb polgára azt a véleményünket osztja, hogy inkább lát eszményképül egy Kossuth Lajost, egy Rákóczi Ferencet, mint Tisza Kálmánt.

És itt e helyen is meg kell örökítenünk Hódmezővásárhely városnak dicsőségét. Ez a derék város közgyűlésén kereken és nyersen kimondta, hogy egy garast sem ad Tisza Kálmán szobrára. Nem azért, mintha nem lenne, de azért, mert elvileg nem tartja megengedhetőnek.

Uraim! Kövessük Hódmezővásárhely példáját!

Dr. Tapavicza-féle pör epilógusa.

A Tapavicza-féle rágalalmazási pör 3-ik napján, az előzőnél még sokkal nagyobb számú hallgatóság előtt Dr. Franz József járásbíró a vádlottaknak adta meg az utolsó szót védelmükre s ezzel egyik-másik élt is.

Elsőnek Dr. Báics Lázár szólalt fel, aki elmondja, hogy ama sokat említett szerb népgyűlésen rezolúciót terjesztett be, mely szerint a nép elítéli, hogy tvh. biz. tagok, vár. tisztviselők 70 hold földet 20 k.-val 20 évre bérelni akarnak és 4000 kocsi trágyát kérnek a várostól 20 f. árban, T. és társa a népakarat megkérdezése, árlejtés nélkül, sutyomban akartak hozzájutni. Vádolva van, hogy T.-ről mondta: lopott. Van annyi bátorsága, hogy nyilván szemébe vágta volna: loptál. Tanuk közül néhányan e kifejezést imputálják neki, de nagyobb részük nem hallotta. T. szemébe mondja most, hogy *hazudott*, mikor azt állítja róla panaszában, hogy mondta volna: lopott. (Bíró rendre utasítja). Valótlan, mert kezében a füzet, mutassa meg, hol van írva, hogy lopott? T. nap-nap után szaladgált tanuk után, akiket szuggerált. Szulomár, Trifunovits, Forster vallomásaiból beigazoltnak veszi, hogy T. igen is vitt trágyát. De maga T. is első tárgyaláskor ellenezte a bizonyítási eljárást. Miért? — Nem inkorrektiséget, de rosszhiszeműséget lát abban, hogy T. a közjó megsértésével a maga hasznát kereste. Ha mézárások tulajdona a trágya, akkor is lopott, mert idegent vitt el a törvényben megírt minősítés szerint. Demetrovics és Szalay intézkedései folytán a város tulajdona, de nem is lehet másé. Uratlan dolog elvétele is bűn lévén a Curia szerint, T. megsértette az isteni és emberi törvényeket és mert ártatiannak érzi magát, a vád nem lett rá bizonyítva, kéri felmentését.

Maczedonits szerbül védekezik s mivel intelligencia és morál szavakat többször hangoztatja, bíró figyelmezteti, hogy csak védelmére szoritkozzék röviden s inkább magyarul beszéljen — amint a tárgyalás során is tette — hogy a bíróság megértse. Alig fog újból beszédébe, Dr. Szlezák haragtól izgatottan rá kiált: „Szemtelen, pimasz, gazember.“ (Bírói rendreutasítás.) Beszédében ugyanis hangoztatja, hogy Dr. Szlezák azt mondta róla, nem bír elég intelligenciával. Kereskedő létére is elég intelligensnek tartja magát arra, hogy a morál és intelligencia fogalmát tudja. Ismer egy intelligens urat, kinek morálja zérus alatt áll. Dr. Szlezák rákiált: szemtelen, hazudik, betyár, gazember s ugyane szavakat Maczedonits azonnal visszavágja: maga szemtelen, maga betyár, huncut, gazember! Oly gyorsan röpködtek e sértő titulások, hogy Dr. Franz

Szlovák bank részvénytársaság Ujvidéken

fizet a betétek után 4 és fél százalékos kamatot.

alig tudta ismételt rendreutasítással elejét venni, a hallgatók körében pedig le nem irható kavardás, felszisszenés és megdöbbenés keletkezett.

Pekló Béla igenleges és nemleges tanukról akar beszélni. Elmondja, hogy intelligens urak jártak annak idején Budapesten Dr. Szlezák főispánsága érdekében s mikor hazajöttek, közvetlenül e felrándulás után sem tudták elmondani valójában, hogy mit mondott a miniszterelnök, így mondta, úgy mondta, egyik sem tudta bizonyoszn, hogyan mondta! Birói figyelmeztetés után azt mondja, hogyan hihető, hogy kevésbé intelligens tanuk biztosan tudják az 1 év előtt történeteket. Ilyen valószínű azok tanuzása, kik azt állítják róla, hogy „lopott” kifejezést használta, de több tanu szerint „vitetett” szót használta, amit különben a közgy. jegyzőkönyv is bizonyít. Miért szólalt fel? Előzmények ismereteseek. De el kell még mondani a következőket: a közgyűlés előtt Mayer figyelmeztetésére, hogy T. mindkettőnek barátja, minek ártani neki, el akart állani a polgármesternek ígért felszólalásától. De mikor T. odajött és fenyegetőzött, hogy ő is tud annyi szemetet, hogy 100 gatyá le lesz elég-séges, szükségesnek látta felszólalni, mert kötelessége, melyet ha nem teljesít, a polgárság szemébe köphetett volna és nem méltó bizalmukra. Milics 5 évig volt T. csöszs s 1 év óta nem az; 6 éve lehet, hogy trágyát vitétt, Kojov pedig 7 éve már nem intézkedett s aki Kojovnak adta. P. Popovics is meghalt Dr. Szlezákkal szemben azt bizonyítja, hogy város söpörtet s vitéti el feltöltésre stb. a szemetet, tehát közvagyon képez, melyről T. is azt írta, hogy értékes. Dr. Ilics vallomását azzal cáfolva, hogy más közgyűlésen történetekkel zavarja össze a jan. 28-i közgyűlési felszólalását, felmentését kéri.

Lovrekovich védőjének bessédéhez csak azt kívánja megjegyezni, hogyha Dr. Szlezák szerint a mézárásoké a trágya, akkor is jogtalanul vitte el Tapavicza.

Geissler J. nem kíván védekezni, mert nem érzi magát bűnösnek, annyira nem, hogy nem is tartotta szükségesnek tanukat keresni és találni, hisz szomszédja volt T. szőlejének s azóta, de még ma is ajánlkoztak tanuk a szőlőbeli trágyára.

Dr. Tapavicza lemond védekezési jogáról.

Dr. Szlezák kijelenti, hogy vannak gyáva emberek Ujvidéken, akik mások mögé bujva tesznek. Ugy tudja, hogy védői tisztjének teljesítésében a törvény, jó izlés és nevelés szabta korlátokat megtartotta s már védőbeszédében kijelentette, hogy kényszerűségből érintőleg említette Maczedonits multját. Maczedonitsnak nem az említett intelligencia hiánya fáj, hanem hogy futólag említette a csabrást. Megelelégzik a birói rendreutasítással és sokkal magasabb nívón áll, sokkal nagyobb polgártársainak tisztelete és becsülése, semhogy ezenkívül elégtételt kívánna.

Dr. Hadzsi mint M. képviselője nem szívesen, de felszólalni kénytelen. M. csak távolról említett valamit s M. felszólalását okozati összefüggésbe hozta Dr. Szlezák magával s azt mondja, hogy egy ismeretlen x szuggérálta M. támadását. Következetlenséget lát abban, hogy Dr. Szlezák mást gyávanak tart, a szuggérálót pedig maga sem nevezi meg. Általános gyanúsításnak itti a bíróság előtt nem lehet helye. M. kirohamását nem helyesli, de provokálva volt a nagy közönség előtt és megmutatta, hogy nem gyáva, nem szorul sugóra, s van annyi bátorsága, hogy maga megmondja a szükségeseket.

Lesujtó ítélet.

Dr. Franz József kir. jbiró e hó 25-én d. e. 9 után hirdette ki ő Felsege nevében a kir. jb. ítéletét, mely szerint **Evics Acza Tapavicza** ellen elkövetett rágalmozás vétségében bűnösnek mondatván ki, 80 k., fő és 20 k. mellékbüntetésre ítéltetik. egyben a büntetés végrehajtását 3 évre felfüggeszti. **Dr. Tapavicza György** vár. tanácsnokot pedig Lovrekovich és Maczedonits ellen elkövetett két rendbeli **becsületsértésért** 100—100 k. büntetésre itéli, azzal, hogy a büntetés végrehajtásának felfüggesztését **mellőzi, mert vádlott a kedvezményre nem méltó.** A többi vádlott felmentetett. Az ítélet nemcsak a hallgatóságban, de városzerte nagy megnyugvást, osztatlan örömet keltett.

HIREK.

Nyílt kérdés dr. Kleiszner Gusztáv törv. biz. tag, igazoló választmányi elnök úrhoz! Több függetlenségi polgártársunk nevében kérjük az igen t elnök urat, mikorra hívja már össze az igazolóválasztmányt, hogy Szlezák és Groszinger urak mandatumai ellen beadott petíció tárgyalható legyen? Hisszük, hogy tiszteletteljes kérdésünk Elnök urnak eszébe jutítja a tán már elfelejtett igazoló választmányt, választást petíciót és egyebet? Hazafias tisztelettel több függetlenség.

Eljegyzés. Bukoján István, a m. kir. Folyam- és Tengerhajózási részvénytársaságirodatisztje eljegyezte Szondy Gábor nyug. kir. törvényszéki tisztviselő kedves leányát: Ilonkát.

A Frohsinn ma vasárnap, febr. 26-án Récei vígadótermében szerencseki-kötővel és táncal egybekötött alapszabályszerű dalestélyt rendez. Műsoron férfi és vegyes karokon kívül komikus előadás és a „német népdal” c. daljáték áll.

Eskügtek kisorsolása. Az esküdtszék f. é. I., a március havi ciklusban tartandó tárgyalásaira kisorsoltak: rendes esküdtseknek: Lehrer Mátyás, Léderer Lajos, Königstädtler Károly, Gerich Pál, Gausz Fábian, Haberbush Mátyás, Hohlfeld József, Koroknay György, Guszek István, Lenkey István, ifj. Szabó János, Petrovics Lázár, Dr. Groszman Adolf, Zsiros István, Id. Zambauer Ágoston, Kojov Péter, Horváth Simon, Varga Benő, Fischer Adolf, Farkas Lajos, Krausz Ármin, Grünberger Manó, Toma Antal, Löbl Kálmán, Gaudényi József, Futó István, Orosz János, Fehér János, Kovács Salamon, Dr. Nagy Ferenc; helyettes esküdtseknek: Sörös Mihály, Róka István, Szücs Nándor, Ugray Lajos, Walacz János, Weisz János, Schönberger Jenő, Kiss István, Verbáczky Sándor és Körtvélyesi Dániel.

Agyonszurták. Avramov Rada 25 éves napszamos hétfőn este 6-7 óra között betért a Derra féle nyilvános házba, honnan azonban kitaszították. Butor Lajos háziszolga az utcáig kísérte a legényt, ki ott boszúból az utcán várakozó három társával, Obranovics Daniló, Obranovics Pál és Mirkovics Mladennal a háziszolgára támadt és őt úgy összeszurkál-

ták, hogy a szenvedett sérülésekben este 10 órakor a városi kórházban, hová beszállították, meghalt. A garázda legényeket rendőrségünk letartóztatta.

Dijtalan lakásközvetítés. A Városi Ártézi Jódosfürdő igazgatósága arra kéri városunk közönségét, hogy azok, akiknek kiadható szobájuk, lakásuk van, ezt a körülményt a szoba, vagy lakás árának megjelölésével levelezőlapon tudassák a fürdő igazgatóságával. A fürdőben a kiadható lakásokról, szobákról jegyzéket vezetnek és az előcsarnokban kifüggesztik. Tekintve a már most mutatkozó és a tavalyinál jóval nagyobb érdeklődést, biztosra vehető, hogy a kiadható lakásokat a fürdő igazgatósága a fürdővendégeknek bérbe fogja adni. A lakásközvetítés természetesen dijtalan!

Meglopták. Salamon Ferenc kocsis panaszt emelt a rendőrségen, hogy Ferencz Józseftér 3 számú ház udvarában levő be nem zárt lakásából egy be nem zárt szekrényben elhelyezett 130 K megtakarított pénzét ellopták. Rendőrségünk az ismeretlen tolvajt nyomozza.

Az Ujvidéki Dalárda által febr. 28-án, hushagyókedden Récei vígadótermében rendezendő jelmezes farsangi estély műsora: 1. Szentirmai Elemér: „SZERELMI KRACH” tréfás induló. 2. Tompa M. „HÁROM A DARU” szavalja Lengyel Henrik. 3. Zenei esemény: Eduárd és Kunigunda, (vagy két igazán szerető szerelmes sziv gyászos és szomorú sorsa.) Nagy és tragikus opera 1 felvonásban, teljes zenekar kísérettel. 4. Gabányi A. „A FUZSITUS MUZSIKUS” bohókás magánjelenet. Előadja: Nohát ki adná elő? Majd meglátják! 5. Ponor Tewrewk E. KI A GONDDAL! . . tréfás férfikar. Az előadást tánc követi.

Rémes öngyilkosság. Mad. Lilijom Lili k. a. az „Ujvidéki Dalárda” f. hó 28-iki nagy jelmezes farsangi estélyen hirdetett bájdus primadonna, a feletti elkeseredésében, hogy a főpróbán énekközben és többizben „fisz” helyett „f”-et énekelt, a darabban ugyancsak szereplő méregüveg tartalmát szinültig ki itta, az üveget (bünjelet) lenyelte és nagy kintődások között meghalt. A próbán levő mentők megkísérelték a gyomor és agyvelő mosást valamint az újrendszerű mesterséges légzést, de mind hiába; mégis csak meghalt. A rendezőség távirati uton fordult a drezdai kültelki udvari operához, a honnan Palacsinta Hajnalka k. a. első primadonna szíves volt a szerep eljátszását elvállalni. Nevezett hölgy udvarával és kíséretével, a keleti espressel uton van Ujvidék felé, s a vasárnapi tábor-noki (General) próbán már részt is vesz.

A bankkamatláb leszállítása. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa febr. 22-i ülésén elhatározta, hogy a bank kamatlábat 1/2 százalékkal leszállítja.

100.000 könyv ingyen. A földmivelésügyi miniszterium a gazdasági ismeretek lerjesztésére évenként több gazdasági munkát ad ki s ezeket olcsó árban könyvtáruki uton hozza forgalomba, részint pedig lelkészek, tanítók, jegyzők, gazdakörök és szegény kisgazdák, továbbá munkások között ingyenesen ajándékba adja. Az elmúlt évben a földmivelésügyi miniszterium kiadványaiból 15.214 drb könyvtáruki uton került kézbe és 105,114 darab ingyen.

Felelős szerkesztő: **Zambauer Ágoston.**
Laptulajdonos: az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt

A vár. trágya pör tárgyalása.

Dr Tapavicza vár. tanácsnok vádló és vádlott.

A Tapavicza-féle trágya pörben előzőleg már 3 ízben lefolytatott tárgyalás e hó 22-én lett újból folytatva s 3 napi szakadatlan tárgyalás után szombat d. e. 9 órakor kihirdetett ítélettel nyert befejezést a kir. járásbíró-ság előtt. A már korábban kihallgatott tanukon kívül 37 újabb tanu lett kihallgatva, kik közül első nap, febr. 22-én

Dr. Stefanovits Zsárko tanácsnok vallja, hogy az 1909. nov. 14. szerb népgyűlésen — akkor még rendőrkapitány — mint hatósági biztos volt jelen, a gyűlést feloszlatta, mert kölcsönösen sértegették egymást a pártok; szó volt, hogy vár. tanácsos trágját lopott, többen mondták, de kicsoda, nem tudja. 6—7 év előtt Demetrovics akkori főkapitánynak jelentették, hogy a vár. sőpredéket elviszik. Tanu nyomozott, jegyzőkönyvet is vett fel, de az iktatva nem lett, évek múltán megsemmisítette; arra emlékszik, hogy az utca-seprők eladogatták feltöltésre, meg trágjának; úgy emlékszik, Tapaviczáról is beszéltek, hogy trágját vitették.

Stojkovits Száva magánzó hallotta, hogy Evics Ácza az 1909. népgyűlésen mondott beszédében említette, hogy Tapavicza vár. szemetet lopott s T. és néhány társa nem becsületes módon meg akarnak gazdagodni a szegény nép kárára. Szerinte Dr. Baics is használta a lopott kifejezést, többi vádlott nem. Továbbá látta, hogy Popadies és Tomics nép közt járva, izgattak, hogy ne engedje gyűlésüket zavarni. Az 1910. szerb egyházközségi ülésen Maczedonits mondta Tapaviczának, hogy szégyenletes tanácsnok, szégyenletes az is, aki doktorrá avatta, kikukucska zsebéből a vár. szemét. M. szemébe vágta Tapaviczának, hogy röpiratban is elmondták ezeket róla.

Mijatovits Milos földbirtokos a szerb népgyűlésről nem tud, mert hátul állva, a nagy zajban nem hallotta, mit beszéltek. Látta, hogy Baics dr. beszél, de mit, nem tudja.

Gyorgyevics János szerint dr. Baics mondta, hogy Tapavicza és 3 társa (hogy kik azok, már tudták brosurából) szegény nép kárára nem becsületes uton akarnak meg gazdagodni s hogy Tapavicza vár. szemetet lopott. Popadies, Bradvarovits, Dotlics, Maczedonits, Tomics a népet biztatták: kiáltások gyerekek, hogy T. szemetet lopott.

E tanuvallomás közben Dr. Szlezák kijelenti, hogy leteszi védői tisztségét, mert úgy ő mint védenő folytonos inzultusoknak vannak kitéve Lovrekovits részéről, aki többi közt „jaj de bűdös ez a szemét“ kifejezést használta, a bíró ezért rendreutasítja.

Obradovics János gazdász alig kezd valani, Lovrekovich panasolja, hogy Dr. Tapavicza folyton feléje fordulva, gesztusokkal mutatja, hogy meg lesznek pecsételve, Geisler és Pekló megerősítik, Tapavicza tagadja, bíró rendre utasítja. — Tanu szerint Evics mondta, hogy T. vár. szemetet lopott s hogy Szvinyarev, Ilics és Vilits társaival a város szegénységét tönkre akarják tenni s tolvaj uton akarnak gazdagodni. Ugyanezt mondta dr. Baics, de más formában. Popadiesot látta, hogy mondta: kiáltások gyerekek: Tapavicza vár. szemetet lopott.

Balogh János munkás csak azt tudja, hogy mikor még vár. kocsis volt, Viletti Vilmos taligája vitt vár. trágját a vár. istállóból és az utcáról, de hova, nem tudja. Viletti kocsisa mondta ugyan, hogy a vár. kertbe vitte, de mikor tanu a kertészt megkérdezte, azt mondta, hogy V. kocsija nem hozott.

Trifunovics Jója napszámos, ki 2 évig bérlője volt T. szőlőföldjének, T. trágjájából néhány kosárral elvitt uborka alá, a trágya por és föld volt, ki hozta, nem tudja. Azt is vallja, hogy Tapavicza 3 hét előtt megidézte hivatalába s akkor azt is mondta: vallja, hogy a trágya vásárolt marhatrágya volt. (Általános felsziszénés!) Dr. Lustig kívánja ez állítólag gyámügyben történt megidézésre vonatkozó összes adatok beszerzését, hogy kitűnjék: szükséges volt-e ez a tárgyalás folyamata alatt terhelő tanu megidézésére?

Jerkovits János gazdász a szerb egyházközségi ülésről csak annyit tud, hogy Maczedonits és Tapavicza kölcsönösen sértették egymást, mit mondtak, a nagy lármától nem tudja.

Drakulics Vladimir szerint Tapavicza nem akarta a tőle kért kulcsokat a szerb egyházközs. ülésen átadni, erre gorombán összeszólalkoztak T. és M.; előbbi csabrásnak mondta Maczedonitsot, ki viszont: kikukucska a vár. szemét a zsebéből. T. telepén járt s az ottani trágядombról azt mondja, hogy nem volt ló, sertés, marhatrágya, hanem hulladék, por.

Szlankamenacz Gyóka vendéglős, a szerb egyház. ülésen történetekre nem emlékszik, csak azt tudja, hogy volt valami nagy debatta.

Koturov Nikola bádogos: T. és M. kölcsönösen sértették egymást „csabrás és kikukucska a vár. szemét a zsebéből.“ Dr. Hadzsy kérdésére, hogy T. mit akart mondani „csabrás“-sal, elmondja, hogy M. be volt zárva s akkor neki kellett a csöbröt kivinnie a cellából, ezt érthette alatta. T. Masity Szima szabómester is hallotta a csabrás és kikukucska kölcsönös sértéseket, szerinte csabrás nagy sértés, mert csunyát, utálatosat jelent.

Szaranda Lázár földmives csak annyit tud, hogy T. és M. a kulcsok miatt veszekedtek s akkor T. használta a csabrás szót, Maczedonits pedig, hogy kikukucska a vár. szemét a zsebéből.

Déli 12 órakor Lovrekovich Ferenc, Milics Szeván tanu beidézését kéri, mint akit T. valótlan tanuvallomásra akart bírni.

A bíróság helyt ad.

Tapavicza a vádlottak padján.

Eddig csak Maczedonits és társai, összesen 9 vádlott ültek a vádlottak padján; viszont vádlott Tapavicza pedig védője asztalán kényelmeskedett. Midőn Dr. Franoz járásbíró a délutáni tárgyalást megnyitja s azt látja, hogy a 9 vádlott közül néhányan a vádlottak padja mögötti sorban, a hallgatóságához közel ültek le, felszólítja helyeik elfoglalására. Ekkor Maczedonits kéri, ha a vádlottak itt ülnek, Dr. Tapaviczának is, aki szintén vádlott, ugyanott a helye, melyet Tapavicza a bíró utasítására el is foglalt.

Balla Árpád tudja, hogy Lovrekovich a közgyűlés előtti napon teljesen felháborodva s annyira magán kívül, hogy gyilkolni is tudott volna, Réceiben elbeszélte, miszerint Tapavicza azt beszéli róla, hogy 200 koronát a szegényházi pénzből elsikkasztott s ezért felkereste, hogy kérdőre vonja. Este a pilseniben volt vacsora, melyen a függ. párti biz. tagok vagy 20-an vettek részt s itt tette Demetrovits polgármester azokat a Tapaviczára vonatkozó ismeretes kijelentéseket. Meggyőződése, hogy Pekló fel se szólal, ha Demetrovits nem biztatja és szavát nem veszi. Lovrekovich a pilseniben elmondta, minő fegyverekkel dolgoznak ellene T. és társai

csak most tudta meg, mit akart Szvinyarev egy korábbi közgyűlésen azzal mondani, hogy „van rá okunk önt elhallgattatni“. T., akit kérdőre vont, kitérő választ adott. Demetrovits ekkor kijelentette, hogy hasonló fegyverekkel kell megtorolni, annál inkább, mivel birtokában olyan adatai vannak, hogy bármikor, azonnal is felfüggeszthetné. Peklónak akkor szavát vette, hogy a közgyűlésen fel fog szólalni. A felszólalást annál inkább elhatározták, mivel már korábban írták és beszélték, hogy T. vár. szemetet vitetett. Pekló közgyűlési felszólalásáról megjegyzi, hogy szövegletesen, rossz formában tette meg. Nagy láрма és zaj támadt, az ellenpárt felmordult, „a polgármester mint csalogány a fűben, hallgatott de, hogy a fenébe is szólt volna,“ mikor előző nap ő biztatta! Szerinte Geisler, aki előtte ült, csak annyit mondott: beszéljen a trágjáról. T. lehet, hogy felelt, de most nem tudja, csak látta, hogy kezével hadonázott, biztosan védte magát. Tanu másnap elment T. irodájába, hol mint sógora szemrehányásokat tett neki. Tanu még kijelenti, hogy Pekló közérdekből szólt, s úgy beszélt Tapaviczáról, mint akiről azt beszélnek újságokban, röpiratokban, kávéházakban. . . .

Mayer József: T. neki közvetlenül is mondta, hogy Lovrekovichnek nincs oka a trágját piszkálni, mert 200 k. jogtalanul magánál tartott s fel fog lépni ellene. A pilseni söresarnokban történeteket megerősít, Demetrovits polgármester biztatta és szavát vette Peklónak, hogy felszólaljon, mert olyan piszkos adatok vannak fiókjában, hogy bármikor felfüggeszthetné, már rég megethette volna, ha feljelentést tesz erre. A közgyűlésen Pekló azt tette szóvá, amiről városszerte beszéltek s midőn azt kívánták, hogy T. kérjen maga ellen fegyelmet, oda nyilatkozott T. „nem vagyok bolond!“ (Derülték a hallgatóság közt.) Pekló kérdésére még azt is vallja tanu, hogy T. a közgyűlés napján tudott a főlészólalásról s ekkor mondta, csak piszkálják ezt a szemetet, én is fogok olyan dolgokat elmondani a tanácsról, hogy 100 gatyá sem lesz elég. Trifunovits Leposzava kofa csak annyit tud, hogy férje, mikor T. földjét mivelésre átvette, a termés fejében, néhány kosárral vett a szőlőbéli trágядombról.

Tomits Jása úgy a pilseni söresarnok, mint a vár. közgyűlés eseményeit előbbi két tanuvallomással egyezően mondja el. A szerb népgyűlésen Evics szájából nem hallotta a „lopott“ kifejezést, de azt igen, hogy panaszkodott a rossz viszonyokra s hogy addig nem lehet jó, míg a vár. trágját vár. tanácsnokok viszik, tanu még figyelmeztette is Evicsot, miért beszél többes számban, ha tud pozitívet, nevezze meg. Gyermek e gyűlésen nem voltak, a rendőrök nem eresztették volna be, tehát Popadies, Maczedonits nem is biztathatta.

Forster Géza vár. tanácsos: 906 óta a trágya és vár. szemét városi kezelésben van, előbb gazdátlan volt. 10 éve lehet, hogy T. Kojov állatorvostól kért és kapott is trágját, köztudomás szerint pénzen, vagy ingyen, cédulára adtak akkor. 3—4 év óta a vár. kerületre, új parkokra és feltöltésre használják. T. is említette, nem is tagadhatja, hogy szőlőtelepébe vitetett. Vár. közgyűlésen trágyalopásról nem hallott, mert nagy láрма volt és mellette ülő Tapaviczát csitítgatta. T. kérdésére, hogy Lovrekovich jogtalanul magánál tartotta volna azt a 200 K., nem tud. Dr. Szlezák, Dr. Hadzsi és Lovrekovich kérelmére Neupauer Ödön, Dr. Belohorszky János megidézését és a Kubenik-féle hagyatékról felvett jegyzőkönyv beszerzését határozza el a bíróság.

Második nap.

Febr. 23-án az esküdtzéki nagy teremben folyt le a tárgyalás, melyre egyre nagyobb számu hallgatóság jelenik meg szokatlan nagy érdeklődéssel.

Dr. Hadzsi tanukat jelent be annak igazolására, hogy gyermekek nem lehettek jelen a szerb népgyűlésen, de a bíróság elutasítja. Az elsőtanú Friedmann Mór kir., 11 év előtt vár. állatorvos, nem tudja, kié most a vágóhídi trágya; az 5 idejében értéktelen volt a vágóhíd külterületi gödrében tartották s akkor Tapaviczának szőlője nem volt.

Haller Keresztély, 13 éve vágóhídi alkalmazott: a vágóhídi trágya állatorvosé volt, most a városé. Tudja, hogy Kojov idejében T. több éven át vitetett, míg betiltotta azzal, hogy elég s csak akkor adjon neki, ha cédulát hoz. Okrészek is vittek maguknak trágyát, cédulára.

Özv. Kojov Jánosné: férje mondta, hogy Tapaviczának 7 év előtt eladta a trágyát, minek fejében gyümölcsöt kapott.

Jovanovics Gábor mézárósság: 8-9 év előtt Friedmann, azután Kojov kezelte a vágóhídi trágyát, T. vitt-e, azt nem tudja, de hallotta Hallertől.

Jovanovits Zaka Béba földmives: előbbi rokona, hallotta, hogy régebben állatorvosé volt a trágya. Szerb népgyűlésen jelen volt, de ki lármázott, nem tudja.

Mogin Pája földmives: a szerb népgyűlésen Evics mondta, hogy Tapavicza, Szvinyarev, Ilits, Vilits el akarják venni szegény néptől a földeket, kivenni szájából a kenyeret és nem tisztességes módon gazdagodni s hogy T. vitetett trágyát szőlőjébe. (Tapaviczát, aki korábban is, minduntalan felkel helyéből, tanukat megakasztani is igyekeznek, a bíró leinti azzal, hogy maradjon nyugodtan. Lopott szót nem hallotta, Maczedonits, Popadits, Dotlics fiatal embereket biztatták: kiabálják, hogy T. trágyát lopott. Tolvaj, lopott szókat ki mondta, nem hallotta (Tapavicza kérdést akar feltenni, de leintik.)

Jovanovits Béba földmives: csak Evics mondta, hogy T. vitt trágyát, lármától és mert nem jó hall, egyebet nem hallott. Jekits Eva korcsmáros vallja, hogy T. vitt vár. trágyát, Popadits, Maczedonits és Dotlics pedig biztatták gyerekeket, hogy kiabáljanak.

Neckov Gávra szűcs: egyházi gyűlésen Bradvárovits indítványozta T. kizárását, mert nincs ott helye. T. védekezett s akkor összeveszték. Maczedonits mondta, szégyenletes az is, aki doktorrá avatta és kikukucska a városi szemét a zsebéből.

Rákics György vendéglős hallotta Maczedonitstól e szavakat: sajnálom, hogy tanácsnok vagy, azt is, aki azzá tett. Egyébről nem tud. Kolarov Szvetozár földmives T. szőlőjét mivelte 1907. vagy 908 ban 1 évig, azalatt trágyát nem vittek, de trágya volt ott, még pedig teljesen érett és nem érett.

Szulomár Mihály fuvaros elmondja, hogy 5-6 év előtt országtutról, barától és vágóhídről vitt trágyát Forsternek meg Tapaviczának. Ugy emlékszik, hogy P. Popovics alatt állatorvosé volt, a gyepmesteri trágya érett, a vágóhídi nyers volt. Ismételtén fuvarozott 4-5 kocsii trágyát.

Milics Steván a borszáritó telep alkalmazottja, korábban T. szőlőjében csősz vallja, hogy T. hétfőn hivatalába hivatta gazdája (Pollák-Röszler) által és rábeszélni iparkodott, ha tanunak hívják, vallja, hogy szőlőjében istálló trágya volt, mire kijelentette, hogy csak igazat fog mondani. E tanu vallomása nagyon terhelőleg esett az igazság mérlegébe s a hallgatóság körében is nagy visszatevészt szült.

Tapavicza újabb tanukat jelent be annak igazolására, hogy trágya nem volt városi, hogy szerb népgyűlésen megrágalmazták s hogy nem vittek hozzá utcai szemetet. Dr. Hadzsi, Lovrekovich is jelent be tanukat s a bíróság T. kérésére csak Kobilarov, Lovrekovich kérelmére pedig Dr. Belohorszky és Neupauer megidézését rendeli el.

Bihari Lajos gyepmester csak azt tudja, hogy 3-4 éve a sajátjából 4-6 kocsi lótrágyát adott Tapaviczának s hogy a vá-

góhídi trágyát ez előtt a vár. állatorvosok kezelték.

Délután Kobilarov Lázár jéggyári fűtő vallja, hogy szerb népgyűlésen Bradvárovits a nép közt járva arra biztatta, hogy mondják: trágyát lopott, valamint hogy T. és 3 társaság a vár. földet akarnak venni, bolgárokat hozatni s szegény népet megkárosítani.

Neupauer Odön és Dr. Belohorszky János bizonyítják Lovrekovich állítását, hogy Neupauer-től ennek többszöri sürgetése után vette át Kubenik hagyatékából 200 k. s dr. Belohorszkytól mint Neupauer végrend. végrehajtó képviselőjétől többször kérdezte, mit csináljon, mire azt mondta, tartsa magánál, míg végzést kap. Neupauer azt is vallja L. kérdésére, hogy T. magán uton hivatalába hivatta (már megint citált, megidézett?) s kérdezte tőle, mi van avval a 200 koronával.

Dr. Szlezák a vár. trágya tulajdonjogának tisztázása végett Szalay L. Kassovits Zs. Rehák F., Forster G. megidézését kéri, de a bíróság, mert e kérdést tisztázva látja már is, nem ad helyt. Lovrekovich még kijelenti, miszerint valótlan, hogy P. Popovics a trágyát oda ajándékozta volna, mert Adamovich cözegnek utalványt adott, hogy vihet.

A bizonyítási eljárás befejeztével Dr. Elschleger Dezső ügyészi megbízott rövid vádbeszédben fentartja ugy Maczedonits és 5 társa, mint Pekló, Lovrekovich és Geisler ellen rágalmazás és becsületsértés miatt emelt vádat, de vádat emel Dr. Tapavicza ellen is rágalom miatt, amit Maczedonits és Lovrekovich ellen követett el.

Dr. Szlezák a pört eleitől perhorreskálta és ismerte, a btk. fogyatékoságát, tanácsolta védeccének, ne forduljon bírósághoz és elégedjek meg felettes hatósága ítéletével. Lelki undort érez, hogy a magánbecsület gyengén van védve s vádlottak a tanuk által igazolt kifejezések használatát tagadásba veszik. A másik undort keltő momentumot a polgármester szereplésében. Csatlakozik vádló vádindítványához. De nem ért egyet abban, hogy Tapaviczát ép oly bűnösnek mondja, mint többi vádlottakat, aki tervszerűleg üldözve lett politikai frontváltozása miatt s a népgyűléseken, röpiratokban, újságokban intézett támadások által provokálva, kitört belőle a harag. Elítéli, hogy éppen Maczedonits, kinek multja nem tiszta, tehát nem lehet erkölcsbír, mint erkölcsi fogyatkozásban szenvedő támadta és sértette védeccét. A Lovrekovich elleni rágalmat nem látja bizonyítottnak, s becsületessége előtt úgy ő, mint védece meghajol, abban senki nem kételkedik, annyira tisztán áll, hogy a pénz visszatartásáról szóló beszédet nem is tartja rágalomnak, Lovrekovichsal szemben nem vezette rossz hiszeműség, de becsületében sérteni nem akarta, felmentést kér, s a kiszabandó büntetésnél kéri a bíróságot, mutassa ki, hogy nem olyan tehetetlen a magyar törvény és bíróság s a becsület védelmében nemesak papír, de kard is.

Dr. Lustig mint Pekló és Geisler védője igen hatásos beszédben, érvekkel és tanuvallomásokkal bizonyítja, hogy Pekló közérdekből szözlait fel vár. közgyűlésen, s az illetékes fórumon kívánta tisztázni, amit Tapaviczáról előzőleg beszéltek, irtak. Lopott kifejezést egyikük sem használta, s Ilies, Szvinyarev, Vilics tanukkal szemben, akik földből társak voltak, a többi tanuk egyike sem hallotta védeccétől az inkriminált kifejezést. Valótlant nem is mondtak, mert a trágya bár tulajdonjoga ma nincs tisztázva, vádló tulajdonát nem képezte. Rosszhiszeműen nem mondtak valótlant, közérdekből szözlait, tehát nem rágalmaztak, nyíltan szemre vetették a közgyűlésen, amit városszerte beszéltek. Elismeri, hogy T. ellen nem kiváló barátság vezette, hanem provokatív fellépése, egyéni súlyának meg nem felelő fontoskodása, amihez hozzájárul a polgármester információja, biztatása is, egyenes felhívása a felszólalásra. Szulomár és Milics terhelő vallomására való utalás után súlyt helyez arra, hogy T. megrágalmazása nincs beigazolva, s mert nincs büntetendő cselekmény, védecei felmentését kéri.

Dr. Hadzsi ugy látja, hogy Dr. Szlezák szerény báránynak, a politikai áldatlan

viszonyok áldozatának mutatta be, akinek kenyerére, becsületére törtek. Ha T. tényleg kötelességtudó, szerény tisztviselő volna, aki csak hivatalával törődik, esatlakoznék azok fejtegetéséhez. De T. teljesen kikökönt tisztviselő köréből, csak utolsó sorban tisztviselő, elsősorban politikus, pártszervező — nem — párttört. Politikai jogával ám éljen mindenki. De nem helyes, hogy tisztviselő elsősorban is csak politikus akar lenni. T. demonstráció élére állt s haragot vont magára. De kérde, ha a többi vádlottak előtt, népgyűlésen támadták, sértették, miért támadta becsületében Lovrekovichot, kinek semmi része nem volt a népgyűlésben. Nem T. volt a provokált, hanem ő provokált. A rágalom a btk. értelmében nem fog fenn, vádlottak könyölműen sem jártak el. A polgármester maga hanyag, kötelességmulasztó tisztviselőnek festette le nagy társaság előtt, kiről piszkos, kompromittáló adatai vannak. A trágya hordása P. Popovics idején meg lehetett engedve, de már Szalay polgármester szigoruan intézkedett, annál, inkább, mivel a trágya gazdaságilag értékes. A trágya kérdésben vizsgálat is folyt, de agyonütötték, mert valakinek érdekében állott. A trágya mindenki tulajdona volt, csak a városé nem és T. egész könyvet irt róla, mint gazdasági tanácsnok kötelessége is lett volna ellenőrizni. A szemét értékét a budapesti szeméthordó milliós vállalatra való hivatkozással is bizonyítja. A város nem mondott le s ugy Kojov, akitől kapta, mint P. Popovics, aki állatorvosoknak adta, meghalt. S dacára, hogy a trágya gazdátlan volt, még sem mindenki rendelkezett vele, csak tanácsnokok. S kérde, mi jogon vitette el T. ? hogy a közgyűlésen fegyelmi kérésre iránt felszólítva, azt felelte: nem vagyok bolond — azt bizonyítja, hogy van takarni valója. Csodálkozik, hogy a népgyűlésen történetek után két és fél hónapig hallgatott s csak a közgyűlésen elhangzott vádak súlya alatt kért elégtételt. Hosszabban bizonyítja Lovrekovich megrágalmazásának bűncselekményét, aki nem volt provokáló, hanem provokált fél és kifogástalanul járt el mint szegényházi gondnok, mely tisztjében neki volt rendesen a félévi elszámolásokkor követelni valója s hogy becsületéhez folt nem ragadhat, viszonzóvádlott védője is elismerte. Dr. Szlezákot kitűnő kriminalistának ismeri de mint politikus beszélt, mikor Maczedonits multját és személyét lehurcolta a jbg előtt. Rágalmazást nem lát, fenforogni, azért védecei felmentését kéri és viszonzóvádlott Tapavicza bűnösségének kimondását.

Dr. Elschleger rövid viszonzóválasza után Dr. Szlezák osztja Dr. Hadzsi nézetét, hogy multját, melyért valaki megbűnhődött, nem lehet felróni, de konkrét esetben az ügy minősége kényszerítette, hogy érintőleg említse. Kartársak jobb ügyhöz méltó fáradságot fejtettek ki, de nem vettek annyira fáradságot, hogy a husvágásról szóló 1892. szabályrendeletet megtekintették volna. E szerint istálló szemétnének, ganéj kihordása naponta foganatosítandó s így a vágóhídi trágya a mézáróssoké. Az utcai szeméthordásra sem törvény, sem szabályrendelet nincs csak uzus és a tulajdonjog nincs megállapítva. (Baics közbeszól: uraké!)

Dr. Lusztig újból elismeri, hogy T. cselekménye nem bírálható el jogilag, de szintén mint g. kezelő és tanácsnok, füzetet is irt a trágya értékesítéséről, első sorban neki kellett volna gondoskodni. A szabályrendelet ellentétben van T. állásfoglalásával, hisz T. nem az utcáról vett, csak a vágóhídről. De ez is az állatorvosoké volt, de Tapaviczáé nem.

Dr. Hadzsi is viszonzóválaszol, azt mondva, hogy a szabályrendelet nem dönti el a vágóhídi trágya tulajdonjogát, nem is a mézáróssoké, akik egy rakásra hordták s onnan vitette T. Különb is nem mindenről intézkednek a szabályrendeletek, főleg a trágya iránt, m kor Szalay már intézkedett, de nem a mézáróssok javára. A szabály. interpretálása nem helyes.

Dühöng

a száj- és körömfájás keresztül-kasul az országban, ezerszámra pusztítja az amugy is megfogyott állományt és növeli a gazda gondjait! A közönség pedig szenved és panaszkodik, mert kevés a hús, kevés a tej és ami van, az méregdrága. És még rosszabb is lesz a helyzet, ha a gazdák nem gondoskodnak idejekorán az istállók fertőtlenítéséről, mert csakis alapos, megbízható fertőtlenítés lehet a vész további elterjedését megakadályozni.

Az istállók fertőtlenítése a legegyszerűbb dolog a világon és felette olcsón keresztül-vihető.

3 kilo nyers-lysoformot oldjunk fel 100 liter lágy vízben és ezzel az oldattal mossuk le az istállók összes felszereléseit, tárgyait és alkatrészeit, ugyanilyen oldattal öblítsük le a tejesedényeket, akár fából, akár bádögöl készültek azok, suroltassuk le a bődönöket, sajtos deszkákat, állványokat, asztalokat stb. — Meszeltessük ki az istállókat sürgősen és használjunk a méztejhez 3% nyers lysoform-oldatot. Pamacsoltassuk az állatok száját 1%-os lysoform-oldattal és kezeljessük a körömhasadékot 2%-os oldattal.

A nyers-lysoform az összes létező fertőtlenítő-szerek között a legmegbízhatóbb, igen kiadós, tehát olcsó; azonkívül nem mérgező s így a legegyszerűbb embernek is bátran kezébe adható. Végül igen fontos, hogy nincsen szaga s így használatban sokkal kellemesebb mint a förtelmes szagu, betegségre emlékeztető carbol vagy creolin.

Nemcsak a fertőzött, hanem az egészséges istállók is fertőtleníttessenek, mert csakis így óvhatják meg istállójukat a betegség behurcolásától.

Aki egyszer kísérletet tett a nyers-lysoformmal, az állandóan fogja használni.

Kérdezze meg az állatorvost!!

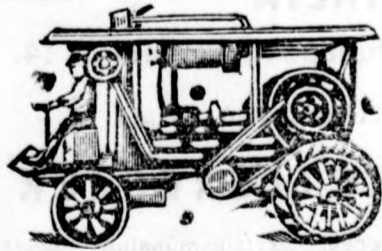
A nyers-lysoform árai:

2½ kg-os kanná 6.— k. 10 kg-os kanná 20.— k. 4½ " " 10.— " 25 " " 47.— " ingyen csomagolással, Budapesten szállítva, utánvétellel.

A lysoform és a nyers-lysoform kapható minden gyógytárban és drogeriában az egész országban.

Állati célokra elégséges a nyers-lysoform is, emberi célokra a drágább, tiszta lysoform használandó.

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Ujpesten.

Világhírű magánjáró és vontatható benzinkomobilonok és cséplőgépek.

Hegyes vidéken is kitűnően beváltak.

A legmegbízhatóbb és legbiztosab üzem, csékely benzinfogyasztás, egyszerű szerkezet.

Szivógáztelepeink világhírűek.

Schwed nyersolajmotorok.

Magánjáró és vontatható fafűrészelvek és kötörök.

Teljes malomberendezések.

Gőz és járgányos

Cséplő készletek.

KELLNER és SCHANZER

Budapest, V. Aulich-utca 2 sz.

Ügynökök, közvetítők díjaztatnak.

BARTH DOMONKOS könyvkötő és dobozkészítő

Ujvidék, Zrinyi Ilona-utca 15.

Allandó raktáron tart: üzleti és jegyzőkönyveket minden nagyságban, női kalapdobozt 80 fillértől, posta és szabó skatulyákat 50 fillértől felfelé — jobb mint a bőrönd, mivel könnyű, igen erős és tartós! Dobozok mérték szerint, valamint postai megrendelések azonnal szállítatnak és olcsó árban számíttatnak. Könyvkötések legmodernebb kivitelben; kívánatra minták a házba küldetnek. Elvállalok szakmámba vágó mindennemű munkákat s kezeskedem a legjobb kivitelről.

12—52

Teljes tisztelettel
BARTH DOMONKOS.

Eredeti szerémi hegyi

BOROK

eladása 50 litertől felfelé

hordókban és palackokban,
5 litertől feljebb a házhoz is szállítva.

Kész új hordók forrázva
állandóan raktáron vannak.

Wachtl Imre kádár

Ujvidék, Petőfi-utca 8. szám.
(saját házában).

EGGER EMULSIO

csak e védjeggyel valódi.

Minden szülő adjon hideg időszakokban gyermekeinek EGGER EMULSIÓT, mert ez erősíti a gyermeket, előmozdítja a csontképződést, fejleszti és táplálja. Hatásos ellenszere a köhögésnek, gyomorrenyhésnek. Megbecsülhetetlen fogzás idején. Hirneves orvosok ajánlják, mert a legjobb csukamájolaj preparatum, nincs kellemetlen szaga, jóízű, könnyen emészhető és elejét veszi a különféle gyermekbetegségeknek.

Egy üveg ára 2 kor., a gyógyszerárakban. Póztán 3 üveget bérmentve 6 kor.-ért a pénz előzetes beküldése után vagy utánvétellel küld.

„Nádor gyógyszerárak,” Budapest, VI. Váci-körút 17.

BERGER RIZZI gépiró, könyvviteli és gyorsíró

□□□ SZAKISKOLÁT NYITOTT, □□□

mely minden hó 1-én és 15-én kezdi az illető tanfolyamot, még pedig szigorúan szakképzett, lelkiismeretes és célszerű vezetés mellett.

A legujabb rendszerű írógépek!

A gépirás tanfolyama 2 hétig, a könyvvitel és gyorsírásé 4 hónapig tart. Oktatás nyerhető a német nyelvben is. **DIJAK:** a gépirás egész tanf. 20 kor., könyvvitel 12 kor. gyors, írói 10 kor., a német nyelvi 8 kor. havonként Bővebb felvilágosítás és jelentkezés Hán-utca 5. sz.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs csodaháziszer

A DR. BOROVSZKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunk piacán is megjelent. — Ez a háziszer hatásában és erőalkotásában felülmúlhatatlan háziszer gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás, lovábbá, minden meghűlés okozta bajok, mint rheuma kószvény, csusz, ischiás, izületilob, zsábjában szenvedők, végül fagyás okozta és égési sebek fájdalmainak megszüntetésére. Kiváló fertőtlenítő- és testóvó háziszer.

Kapható városunkban a következő cégeknél: Grossinger János és Vuics János gyógyszerészeknél, Klein Oszkár drogeriájában, Wagner Testvérek, Stefanovits L. fiai, Nenadovits W., Stojkovits J. István, Brodszky A. Rosenblith Samuel, Petrovits P. György kereskedőknél. Hodságon: Turmann Lajos Ujverbászson: Schuch Károly gyógyszerárakban, Cserevénkán: Geyer László és Knefely Lajos, Palánkán: Paupert Rezső Reszely Károly kereskedésében és végül Dragincsis Koszta ügynökségében 1.20.

2.— és 2.50 K-as üvegekben. Készítik

Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K.

Budapest, II., Fő-utca 77.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a Vasember c. palotában levő

„Gambrinus“

Sörcsarnokot és vendéglő

f. február hó 1-én átvettem s naponta kitűnő friss kőbányai sört és tiszta szerémi borokat fogok mérni. Azonkívül jó konyháró is gondoskodtam.

Perlits Alexander világhírű tamburasok naponta játszanak.

Szolid és pontos kiszolgálás. Szives pártfogást kér mély tisztelettel

Petrovits Vazul
vendéglős.

„M-i-i-t? — Papa megengedte! Hisz valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigarettafüvelek fadóbozban!”

Viggázzon! Csakis a „Jakobi” jelzéssel valódi! Minden fadóboz érdekes Röntgen-képeket tartalmaz.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, a Grand Hotel Lang János által bérelt

éttermét,

vigadótermét és sörcsarnokát

f. é. március hó 1-én ismét saját kezelembe átvesszem és mindenha törekedni fogok, hogy a n. é. közönség megelégedését jó étel és ital, valamint pontos kiszolgálás révén minél nagyobb mérvben biztosítsam.

A t. c. közönség szives pártolását továbbra is kérve, maradtam tisztelettel

Récsei Gusztáv
nagyszállodás.

Kiadó

az Erzsébet téren ujonnan épülő palotában lakások és üzlethelyiségek folyó évi augusztus 1-ére kiadók.

Bővebbet

Adamovich Sándor
irodájában.

Kiadó üzlethelyiség.

Nagy portáléval felszerelt üzlethelyiség a város legélénkebb forgalmu utcájában, f. augusztus hó 1-től bérbe adó.

Bővebbet nyújt Ludwig József fűszerkereskedő.

Kiadó

a Rákóczi Ferenc-ut 13. számú ujonnan épülő házban 1911. évi május hó 1-ére a második emeleten egy 6 szobás és egy 4 szobás lakás az összes mellékkel, a legnagyobb igényű kényelemmel berendezve, továbbá 2 nagyobb és 2 kisebb igen szép tágas üzlethelyiség.

Bővebb felvilágosítással szolgál a ház tulajdonosa

Schwarz Lipót

Schwarz cég irodájában Hal-tér 21

Eredeti „OTTO” motorok

benzin, benzol, petrolin, szivógáz és nyersolaj üzemre malmok és ipargépek hajtására a legalkalmasabb és legolcsóbb üzemelő.

Biztos, nyugodt üzem!

Kiessling E. és Társa, Leipzig-Plagwitz

gyártmányú famegmunkáló gépek, asztalosok és fűrésztelepek részére.

A magán járó eredeti „OTTO”

benzinlokomobilok nélkülözhetetlenek minden gazdának, Gép motor- és Hengerolajok, Hajtószijak stb. stb.

Langen és Wolf motorgyár Budapest—Wien

Fióktelep: Ujvidék Temerini-utca 7.
Kérjen árjegyzéket és költségvetést!

Évről-évre gyarapodó vevő körünk áruszükséglete sok cikkben jelentékeny mennyiséget tesz ki.

Cégünk ennek következtében közvetlen a termelővel kötött egyezségek alapján N A G Y előnyökhöz jutott; de ezen előnyöket kizárólag nagyrabecsült vevőinek biztosítja.

Fűszer, csemege, Kávészükségletét
legolcsóbban tehát

Wagner Testvérek

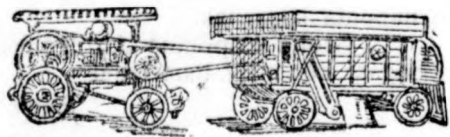
cégnél UJVIDÉKEN szeresheti be.

Saját érdekében kérjen árlapot.

32—50.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI GÉPGYÁR MOTOROSZTÁLYA

A Monarchia legelőkelőbb gyára. Egyedárusító: ABELES EMIL, Budapest, V. Váci-ut 14.

Teljes

cséplőgarnitúrák és malomberendezések

Elismert tény, hogy cséplőgarnitúráink a leggazdaságosabban és legmegbízhatóbban működnek.

Benzin
Nyersolaj
Szivógáz
Diesel

MOTOR

Szivógázmotorjaink, valamint Diesel-rendszerű nyersolajmotorjaink üzemköltsége óránként és lóerőnként **cca 1-1½ fillér.**

Eddig 50.000 lóerő üzemben!

Teljes transmissiótelepek, gőzgépek, gőzkazánok és egyéb gépészeti berendezések.

Költségvetés-, árajánlat- és mérnöklátogatással díjmentesen szolgálunk.

Gyorsanfutó „IDEAL”

KERETFÜRÉSZEK

fűrésztelepek, asztalosműhelyek teljes berendezése.

Alacsony és magas nyomásu

SZIVATTYUK

gőz-, transmissió-, villany- vagy motor-üzemre bármely vizellátási és ipari célra.